

LITERATUURVERWIJZINGEN

VOLGENS IN DE TEKST GEBEZIGDE AFKORTINGEN

- Adatrechtbundel: Adatrechtbundels, bezorgd door de commissie voor het adatrecht. I-XLV. 's-Gravenhage, 1910-1955.
- A.K.B.: Sprookje van Ana' i Kundjung barani (Tekst geschreven door i Muhiba).
- Atj. Wdb.: R. A. Hoesein Djajadiningrat, Atjehsch-Nederlandsch Woordenboek. Uitgegeven op last der Regeering. 2 dln. Batavia, 1934.
- B.D.: Bissu-Daeng, een sinrili' in het dialect v d bergstreken v Maros, in HS. NBG.¹⁾ 213 (fol., 31 blz.), geciteerd naar Matthes Mak. Wdb.
- Bid.: Bidasari, proza bewerking v Mal. sjair Bidasari, in HS. NBG. 9 (4°, 124 blz.), geciteerd naar Matthes Mak. Wdb. Voor NBG. zie voetnoot 1.
- Bingkisan: Bingkisan. Serie A1. Sedjarah Goa disusun oleh G. J. Wolhoff dan Abdurrahim. Penerbit Jajasan Kebudajaan Sulawesi-Selatan dan Tenggara. Benteng Ujung-Pandang, Makassar, [1960].
- BKI: Bijdragen tot de Taal, Land- en Volkenkunde (van Nederlandsch-Indië). 's-Gravenhage, 1852- .
- B.K.I. 44, 1894: N. Adriani, Sangireesche Teksten met vertaling en aantekeningen uitgegeven door —, BKI 44, 1894, pp. 1-168.
- Bug. Chr.: B. F. Matthes, Boeginesche Chrestomathie. I-II. [Met:] Aantekeningen op de Boeginesche Chrestomathie. 3 dln. Makassar, 1864; Amsterdam, 1872, 1872.
- Bug. Wdb.: B. F. Matthes, Boegineesch-Hollandsch Woordenboek, met Hollandsch-Boeginesche Woordenlijst, en verklaring van een tot opheldering bijgevoegden Ethnographischen Atlas. [Met:] Supplement. 's-Gravenhage, 1874, 1889. 3 dln.
- Dagb.: A. Ligtfoot, Transcriptie van de Lontara'-bilang of het dagboek der vorsten van Gowa en Tello. BKI 38, 1880, pp. 1-259. Het originele handschrift in Ar. karakters is opgenomen in de collectie HSS v h Museum Pusat te Djakarta (voormalig Koninklijk Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen) onder no. Vt 25.
- Day. Wdb.: A. Hardeland, Dajacksch-Deutsches Wörterbuch. Bearbeitet ... im Auftrage ... der Niederländischen Bibelgesellschaft. Amsterdam, 1859.
- Delsman en Hardenberg: H. C. Delsman en J. D. F. Hardenberg, De Indische zeevisschen en zeevisscherij. Batavia, 1934.
- Dempwolff: O. Dempwolff, Vergleichende Lautlehre des Austronesischen Wortschatzes. Drei Bänden. Beihefte zur Zeitschrift für Eingeborenen-Sprachen. Berlin, Hamburg, 1934, 1937, 1938.
- Djah.: [J. A.] Uilken, Makassaarsche vertaling van de lotgevallen van Djahidin. Batavia, 1896.
- Djay.: 1. Djayalangkara, Het verhaal van —, geciteerd naar Matthes Mak. Wdb.

¹⁾ De signatuur NBG. heeft betrekking op de collectie Makassaarse en Buginese HSS in het bezit van het Nederlandsch Bijbelgenootschap, in bruikleen bij de Afdeling Oosterse handschriften v d bibliotheek v d Rijksuniversiteit te Leiden. Deze collectie is verzameld door B. F. Matthes tijdens zijn verblijf in Zuid-Celebes en is door hem beschreven in Kort Verslag, zie ald.

2. Djayalangkara, Het verhaal van —, geciteerd naar tekst in Mak. Chr., pp. 1-145.
- D. Mus.: 1. Datoe Moeseng, Het verhaal van —, geciteerd naar Matthes Mak. Wdb.
2. Datoe Moeseng, Het verhaal van —, geciteerd naar tekst in Mak. Chr., pp. 332-369.
- D.T.: Dalle ta'boea', diterdjemahan oléh Noehoen daeng Paewang dan La Side dari Wadjêmpadjêng. 4 dln. Amsterdam, Djakarta, Paramaribo, [1948].
- G.G.: Geschiedenis van Gowa, Tallo' en eenige andere rijken van het zuidelijk gedeelte van het eiland Celebes, in HSS NBG. 15 en 16 (fol., 71 blz. en 4°, 180 blz.), grotendeels gepubliceerd in Mak. Chr., pp. 146-207. Voor NBG. zie voetnoot 1. De aanduiding G.G. heeft betrekking op citaten uit niet gepubliceerde gedeelten v deze HSS, geciteerd naar Matthes Mak. Wdb.
- Gonda Sanskrit: J. Gonda, Sanskrit in Indonesia. 2nd. ed. International Academy of Indian Culture, New Delhi, 1973.
- Heyne: K. Heyne, De nuttige planten van Nederlandsch-Indië, 3 dln. Buitenzorg, 1927.
- Holt: Claire Holt, Dance Quest in Celebes. With 111 illustrations made by Rolf de Maré, Hans Evert and the author. Paris, 1939.
- Hooykaas Cosmogony Bali: C. Hooykaas, Cosmogony and creation in Balinese tradition. Bibliotheca Indonesica 9. 's-Gravenhage, 1974.
- HS. Br. Lib.: HS. British Library Add. 12351. Handschrift in de collectie v The British Library (Reference Division), Department of Manuscripts (formerly The British Museum Library, Department of Manuscripts), Londen. Beschrijving door A. A. Cense in: M. C. Ricklefs and P. Voorhoeve, Indonesian Manuscripts in Great Britain. A Catalogue of Manuscripts in Indonesian Languages in British Public Libraries. Oxford University Press, 1977, p. 99.
- HS. KGB. 69 Mal.: Handschrift in de collectie HSS v h Museum Pusat te Djakarta (voormalig Koninklijk Bataviaasch Genootschap). Beschreven in: Catalogus der Maleische Handschriften in het Museum van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen door Ph. S. van Ronkel, in Verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap, deel 57, 1909, p. 438 no. 746.
- HS. KGB. Vt 223: Handschrift met diverse aantekeningen in de collectie HSS v h Museum Pusat te Djakarta (voormalig Koninklijk Bataviaasch Genootschap).
- HS. K.I.Tr. 668/216: Handschrift in het bezit v h Koninklijk Instituut voor de Tropen te Amsterdam.
- HS. MS. 159a: Getypte getranscribeerde tekst met hoofdzakelijk juridische voorschriften (Rapang) in de collectie HSS v d Matthes-Stichting, Makassar, thans: Yayasan Kebudayaan Sulawesi-Selatan dan Tenggara, Ujung-Pandang. Microfilm A 622 bij de Afdeling Oosterse handschriften v d bibliotheek v d Rijksuniversiteit te Leiden.
- HS. MS. 193: Handschrift met historische stukken in de collectie HSS v d Matthes-Stichting, Makassar, thans: Yayasan Kebudayaan Sulawesi-Selatan dan Tenggara, Ujung-Pandang. Microfilm A 65a bij de Afdeling Oosterse handschriften v d bibliotheek v d Rijksuniversiteit te Leiden.
- HS. MS. Rapang: Getypte getranscribeerde tekst v e HS. met juridische voorschriften (Rapang) uit h bezit v d Matthes-Stichting, Makassar, thans: Yayasan Kebudayaan Sulawesi-Selatan dan Tenggara, Ujung-Pandang. Microfilm A 623 bij de Afdeling Oosterse handschriften v d bibliotheek v d Rijksuniversiteit te Leiden.
- HS. NBG. 78: zie Sinr. K.G.
- I.H.Spr.: Intjé Hoesain Daëng Parani, Makassaarsche spreekwoorden en beschaafde uitdrukkingen. 2 dln. Weltevreden, 1927, 1928.
- Indaraputara: De Geschiedenis van In(d)ra Poetra. [Uitgegeven door Injtje Nang-

- gong.] Macassar, 1882. Vgl. HS. NBG. 13 (fol., 722 blz.), met zelfde tekst, genaamd: Indara Poetara.
- I-Nodj.: I-Nodjeng I-Maninggau', een sinrili' in HS. NBG. 204 (fol., 33 blz.), geciteerd naar Matthes Mak. Wdb. Voor NBG. zie voetnoot 1.
- K.B.B.: Karaeng a'bise'-biseanga, naam van een oude poëtische tekst. Getypte getranscribeerde tekst in Matthes-Stichting, Makassar, thans: Yayasan Kebudayaan Sulawesi-Selatan dan Tenggara, Ujung-Pandang. Een xerox-copie v h originele HS. is opgenomen in de collectie Oosterse handschriften v d bibliotheek v d Rijksuniversiteit te Leiden onder no. Or. 14.451.
- K.K.Dj.: Kurru'-kurru' Djangang, een kindergezang gepubliceerd in Mak Chr., pp. 431-432.
- Kort Verslag: 1. B. F. Matthes, Kort Verslag aangaande alle mij in Europa bekende Makassaarsche en Boeginesche Handschriften, vooral die van het Nederlandsch Bijbelgenootschap te Amsterdam. Amsterdam, 1875.
2. B. F. Matthes, Vervolg op het Kort Verslag aangaande alle mij in Europa bekende Makassaarsche en Boeginesche Handschriften, vooral die van het Nederlandsch Bijbelgenootschap te Amsterdam. Amsterdam, 1881.
- K.T.B.: Kappala' tallumbatua, naam v e sinrili'. Getypte getranscribeerde tekst in HS. 182 v d Matthes-Stichting, Makassar, thans: Yayasan Kebudayaan Sulawesi-Selatan dan Tenggara, Ujung-Pandang.
- Kukang: Intje Nanggong, Makassaarsch verhaal van I-Koekang, bewerkt door —, Makassar, 1879.
- Ma'di': Sinrili' v I-Ma'di', geciteerd naar Matthes Mak. Wdb.
- Ma'di', Mak. Chr.: Sinrili' v I-Ma'di', geciteerd naar tekst in Mak. Chr., pp. 370-426.
- Mak. Chr.: B. F. Matthes, Makassaarsche Chrestomathie. Oorspronkelijke Makassaarsche geschriften, in proza en poëzij uitgegeven, van Aanteekeningen voorzien, en ten deele vertaald door —. Tweede uitgave. 's-Gravenhage, 1883.
- Makkuta'ngang: La Toeppoe Daeng Mappoeli, Makassaarsch verhaal van Makkoe-tánang Daeng Mannoeng-toengi, bewerkt door —. 2 din. Batavia, 1908-1909.
- Man.: I-Manakku', een sinrili', in HS. NBG. 205 (fol., 85 blz.), geciteerd naar Matthes Mak. Wdb. Voor NBG. zie voetnoot 1.
- Mandja': W. G. Trouerbach, Lotgevallen van twee vrienden I Mandja en I Doema. Macassar, 1880.
- Manuel, E. Arsenio, Chinese Elements in the Tagalog Language: E. Arsenio Manuel, Chinese Elements in the Tagalog Language, with some indication of Chinese influence on other Philippine languages and cultures, and an excursion into Austronesian linguistics. Manila, 1948.
- Matthes Aanteekeningen: B. F. Matthes, Aanteekeningen. Zie Mak. Chr.
- Matthes Kotika's: B. F. Matthes, Over de Makassaarsche en Boeginesche Kotika's (met zestien platen). T.B.G. 18, 1872, pp. 1-38.
- Matthes Mak. Wdb.: B. F. Matthes, Makassaarsch-Hollandsch Woordenboek, met Hollandsch-Makassaarsche Woordenlijst, en verklaring van een tot opheldering bijgevoegden Ethnographischen Atlas. 2de druk, 's-Gravenhage, 1885.
- Matthes Omi: B. F. Matthes, Korte beschrijving van het Celebesche kaartspel, genaamd Omi. T.B.G. 11, 1862, pp. 525-527.
- Matthes Platenatlas: Ethnographischen Atlas, bevattende afbeeldingen van voorwerpen uit het leven en de huishouding der Makassaren, getekend door C. A. Schröder Jr. en Nap Eilers; hoofdzakelijk dienende tot opheldering van het Makassaarsch Woordenboek van Dr. B. F. Matthes. 's-Gravenhage, 1885.
- Matthes Wadjorezen: B. F. Matthes, Over de Wadjorezen met hun handels- en scheepswetboek, Makassar, 1869.

- Merrill: E. D. Merrill, De plantengroei van de Maleise archipel. Bewerkt door Joséphine Th. Koster. Leiden, 1949.
- Rap.: Rapang, collectie juridische voorschriften, in Matthes Mak. Wdb. geciteerd in hoofdzak naar HS. NBG. 22 (kl. 4°, 297 blz.). Voor NBG. zie voetnoot 1.
- Rap. K. G.: Rapang Kali Goa, juridische voorschriften in HS. NBG. 23 (4°, 150 blz.), geciteerd naar Matthes Mak. Wdb. Voor NBG. zie voetnoot 1.
- Rap. T. Dj.: Rapang Tope-djawa, HS. NBG. 26 (fol., 62 blz.), geciteerd naar Matthes Mak. Wdb. Voor NBG. zie voetnoot 1.
- Rumphius: G. E. Rumphius, Het Amboinsche Kruid-boek. 7 dln. Amsterdam, 's Hage, Utrecht, 1741-1755.
- Sang. Wdb.: K. G. F. Steller en W. E. Aebersold, Sangirees-Nederlands woordenboek met Nederlands-Sangirees register. 's-Gravenhage, 1959.
- Sinr. K. G.: Sinrili' Kali Goa, een aantal oude sinrili' in HS. NBG. 78 (kl. 4°, 149 blz.), geciteerd naar Matthes Mak. Wdb.; de aanduiding HS. NBG. 78 met paginavermelding betreft citaten uit deze sinrili' naar de transcriptie van A. A. Cense. Voor NBG. zie voetnoot 1.
- S. Mar.: De Geschiedenis van Radja Sech Maradam. [Uitgegeven door Injtje Sitoewa.] Macassar, 1881. Vgl. HSS NBG. 11 en 12 (4°, 252 en 255 blz.), met teksten genaamd: Sehe-Maradang.
- S. M. J.: The Sarawak Museum Journal, for the promotion of scientific knowledge and study of the natives and natural history of the Island of Borneo. Vol. I 1911-1913 [Singapore] - Vol. XXIII No. 44, 1975. Issued by the Museum, Kuching, Sarawak.
- S. Tjin.: Siti-Tjina ri-Bantaeng, een sinrili' in HS. NBG. 65 (fol., 14 blz.), geciteerd naar Matthes Mak. Wdb. Voor NBG. zie voetnoot 1.
- Subba Rao: G. Subba Rao, Indian words in English. A study in Indo-British cultural and linguistic relations. Oxford, 1954. 2nd ed. Oxford, 1969.
- Tamalate: Abd. Rahim, Tamalate. 20 Poesi Mangkasara. [Makassar, 1954].
- Tam.: Tamimuddari, bewerking van Mal. hikayat in HS. NBG. 10 (4°, 59 blz.), geciteerd naar Matthes Mak. Wdb. Voor NBG. zie voetnoot 1.
- Tar.: Tarassolo', inleidingen op brieven in HS. NBG. 73 (kl. 4°, 116 blz.), geciteerd naar Matthes Mak. Wdb. Voor NBG. zie voetnoot 1.
- T.B.G.: Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, uitgegeven door het (Koninklijk) Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. Batavia, 's Hage 1853-1951.
- Teijsm.: J. E. Teijsmann (1808-1882), botanicus geciteerd in Matthes Mak. Wdb.
- Verhaal v Sj. Y.: Verhaal van Sjaikh Yūsuf. Hagiografie v Sjaikh Yūsuf, tussen 1930 en 1934 in Mak. karakters gedrukte tekst, berustende op een met Ar. karakters geschreven handschrift waarvan een fotocopie uit de nalatenschap v H. Th. Chabot is opgenomen in de collectie HSS v h Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde onder no. Or. 433.
- Zuid-Tor. Wdb.: H. van der Veen, Tae' (Zuid-Toradjasch)-Nederlandsch Woordenboek. Met register Nederlandsch-Tae'. 's-Gravenhage, 1940.